

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2020 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu V Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Lidia Mierzyńska

Protokolant: Magdalena Waligóra

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 września 2020 r. w P.

sprawy z powództwa

M. (...) P.

przeciwko

A. Ł.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 283 zł (dwieście osiemdziesiąt trzy złote) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 11 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty,
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala,
3. przyznaje radcy prawnemu D. S. wynagrodzenie w kwocie 73,80 zł (60 zł netto + 23 % VAT), które nakazuje wypłacić ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu,
4. nie obciąża pozwanego kosztami postępowania.

sędzia Lidia Mierzyńska

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym dnia 24 września 2018 r. powód M. (...) P. wniósł o zasądzenie od pozwanego A. Ł. kwoty 292,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 283,00 zł od dnia 11 stycznia 2018 r. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że podczas przeprowadzonej w dniu 27 grudnia 2017 r. kontroli biletów na linii nr (...) stwierdzono, że pozwany nie posiadał ważnego biletu na przejazd komunikacją miejską Miasta (...), co upoważniło powoda do wystawienia pozwanemu wezwania do zapłaty opłaty dodatkowej w wysokości i na zasadach określonych w Uchwale nr XIX/248/VII/2015 Rady Miasta P. z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie sposobu ustalania w transporcie zbiorowym wysokości opłat dodatkowych z tytułu przewozu osób, naruszenia przepisów o przewozie rzeczy i zwierząt oraz wysokości opłaty manipulacyjnej. Pozwany zobowiązany był do uiszczenia należności za przewóz w kwocie 3 zł oraz opłaty dodatkowej w kwocie 280 zł w terminie 14 dni od dnia jej wystawienia. Pozwany należności tej nie uiszczył. W związku z tym powód dochodzi również odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po terminie płatności

wystawionego wezwania, tj. od 11 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty. Nadto powód wskazał, że wobec braku zapłaty należności w terminie był zmuszony skierować do pozwanego pisemny monit, którego koszt wyniósł 9,50 zł.

W dniu 29 października 2018 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Pozwany A. Ł. złożył sprzeciw od w/w nakazu zapłaty.

W piśmie z dnia 06 kwietnia 2020 r. reprezentujący pozwanego pełnomocnik procesowy wniósł o oddalenie powództwa, powołując się na nieporadność życiową pozwanego i jego trudną sytuację materialną (art. 5 kc), a w przypadku uwzględnienia powództwa- wniósł o rozłożenie zasądzzonego świadczenia na dwanaście rat. Zwrócił uwagę, że pozwany jako osoba niepełnosprawna ma prawo do bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską, a uprawnienia tego nie anuluje brak okazania kontrolerowi podczas kontroli biletów legitymacji osoby niepełnosprawnej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 grudnia 2017 r. pozwany A. Ł. korzystał z usług komunikacji miejskiej w P. bez dokonania zapłaty z tytułu zawartej w powodem umowy przewozu.

Przeprowadzona tego dnia przez pracowników powoda kontrola w pojeździe linii nr (...) wykazała, że pozwany nie posiadał ważnego biletu na przejazd.

Należność za przewóz wynosiła 3 zł. W związku z tym kontroler wystawił wezwanie do zapłaty należności za przejazd 3 zł i opłaty dodatkowej 280 zł, płatnych w terminie 14 dni. Pozwany potwierdził okoliczności wystawienia wezwania i jego odbioru własnoręcznym podpisem.

Wezwanie do zapłaty zawierało również pouczenie (Informacja dla pasażera), że w przypadku okazania ważnego dokumentu na przewóz lub dokumentu uprawniającego do bezpłatnych lub ulgowych przejazdów w terminie 7 dni oraz uiszczeniu opłaty manipulacyjnej wezwanie do zapłaty ulega umorzeniu.

okoliczność bezsporna, a nadto dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 27.12.2017 r. – k. 17

Pismem z dnia 15 lutego 2018 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 294,45 zł.

dowód: monit przesądowy– k. 17v

Pozwany nie uiszczył na rzecz powoda opłaty za przejazd, ani opłaty dodatkowej, wskazanych w wezwaniu nr (...).

okoliczność bezsporna

Zgodnie z pkt. 1.1 załącznika nr 1 do uchwały nr XVI/177/VII/2015 Rady Miasta P. z dnia 8 września 2015 r. – Wykaz ulg i zwolnień w opłatach za przejazdy lokalnym transportem zbiorowym obowiązującym od dnia 1 listopada 2015 (dalej: Załącznik) do korzystania z bezpłatnych przejazdów lokalnym transportem zbiorowym uprawnione są dzieci i młodzież niepełnosprawna do ukończenia 26. roku życia na podstawie imiennej karty P. z zapisaną informacją o przysługującym uprawnieniu lub po okazaniu jednego z niżej wymienionych dokumentów:

a) ważnego orzeczenia o niepełnosprawności albo ważnej legitymacji osoby niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16. roku życia, wydane przez ustawowo uprawnione zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności,

b) ważna legitymacja wydana przez szkoły i placówki specjalne,

c) ważne orzeczenie lub wypis z ważnego orzeczenia albo ważna legitymacja, stwierdzające lekki lub umiarkowany stopień niepełnosprawności, wraz z ważną legitymacją szkolną albo studencką.

Zgodnie z pkt 1.4. Załącznika do korzystania z bezpłatnych przejazdów lokalnym transportem zbiorowym uprawnione są osoby niepełnosprawne na podstawie imiennej P. z zapisaną informacją o przysługującym uprawnieniu lub po okazaniu jednego z niżej wymienionych dokumentów:

a) ważne orzeczenie lub wypis ważnego orzeczenia albo ważna legitymacja, stwierdzające jeden z niżej przedstawionych stanów faktycznych:

- całkowitą niezdolność do pracy oraz do samodzielnej egzystencji,
- niezdolność do samodzielnej egzystencji,
- znaczny stopień niepełnosprawności,
- I grupę inwalidztwa,

wydane przez ustawowo uprawnione organu emerytalno – rentowe lub zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności , wraz z ważnym dowodem tożsamości,

b) ważne orzeczenie lub wypis z orzeczenia albo ważna legitymacja, stwierdzające jeden z niżej przedstawionych stanów faktycznych:

- całkowitą niezdolność do pracy,
- umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- II grupę inwalidztwa,

wydane z powodu choroby narządu wzroku przez ustawowo uprawnione organy emerytalno – rentowe lub zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, wraz z ważnym dowodem tożsamości.

Zgodnie z punktem 2.6. Załącznika do korzystania z przejazdów na podstawie biletów ulgowych (50%) są uprawnione osoby niepełnosprawne, na podstawie imiennej karty P. zapisaną informacją o przysługującym uprawnieniu lub ważnego orzeczenia lub wypisu ważnego orzeczenia albo ważnej legitymacji, stwierdzających jeden z niżej przedstawionych stanów faktycznych:

- całkowitą niezdolność do pracy,
- umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- II grupę inwalidztwa,

wydanych przez ustawowo uprawnione organy emerytalno – rentowe lub zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności, wraz z ważnym dokumentem tożsamości.

dowód: Załącznik nr 1 do uchwały nr XVI/177/VII/2015 Rady Miasta P. z dnia 8 września 2015 r. (k. 80-84).

Pozwany A. Ł. jest osobą niepełnosprawną.

W 2019 r. roku pozwany był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotny bez prawa do zasiłku. Pozwany korzystał w tym czasie z pomocy opieki społecznej.

dowód : kopia legitymacji osoby niepełnosprawnej- A. Ł. (k. 45 -46), postanowienie SKO w P. (k. 48), decyzje Starosty (...) (k. 49-52), pismo Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie (k. 53),

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów oraz ich kserokopii świadczących o istnieniu dokumentów źródłowych tej samej treści. Ich autentyczność, ani prawdziwość zawartych w nich danych nie zostały zakwestionowane przez żadną ze stron, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1983 ze zm.), powoływanej poniżej jako „Pr. przew.”, umowę przewozu zawiera się przez nabycie biletu na przejazd lub spełnienie innych określonych przez przewoźnika warunków dostępu do środka transportowego, a w razie ich nieustalenia - przez samo zajęcie miejsca w środku transportowym. Zgodnie z art. 33a ust. 1 Pr. przew., przewoźnik lub organizator publicznego transportu zbiorowego albo osoba przez niego upoważniona, legitymując się identyfikatorem umieszczonym w widocznym miejscu, może dokonywać kontroli dokumentów przewozu osób lub bagażu. Zgodnie z ust. 3 tego przepisu, w razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu przewoźnik lub organizator publicznego transportu zbiorowego albo osoba przez niego upoważniona pobiera właściwą należność za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawia wezwanie do zapłaty. Zgodnie z art. 34a ust. 2 Pr. przew., w odniesieniu do gminnego regularnego przewozu osób, przepisy dotyczące sposobu ustalania wysokości opłat dodatkowych pobieranych w razie braku odpowiedniego dokumentu przewozu określa rada gminy.

Zgodnie § 1 uchwały Rady Miasta P. z dnia 3 listopada 2015 r. nr XIX/248/VII/2015 w sprawie sposobu ustalania w transporcie zbiorowym wysokości opłat dodatkowych z tytułu przewozu osób, za naruszenie przepisów o przewozie rzeczy i zwierząt oraz w sprawie wysokości opłaty manipulacyjnej, wysokość opłaty dodatkowej za przejazd bez ważnego biletu stanowiła 175 - krotność obowiązującej opłaty normalnej za przejechanie trzech pierwszych przystanków przy użyciu tPortmonetki na karcie P., a w przypadku uiszczenie tejże opłaty w terminie 7 dni – 50% w/w opłaty dodatkowej. Oznacza to, że opłata dodatkowa w dniu kontroli (27 grudnia 2017 r.) wyniosła 280 zł, a opłata za przejazd – 3 zł. Strona pozwana nie kwestionowała wysokości tychże opłat.

Pozwany nie zaprzeczył również, że w dniu 27 grudnia 2017 r. jechał autobusem (...) komunikacji miejskiej linii (...) bez dokonania wymaganej opłaty.

Prowadzony w niniejszej sprawie spór ogniskował się wokół tego, czy wobec niepełnosprawności pozwanego, potwierdzonej legitymacją (k. 45-46), był on uprawniony do korzystania z przejazdów bezpłatnych komunikacją miejską i czy w związku z tym zgłoszone w pozwie żądanie zapłaty opłaty za przejazd oraz opłaty dodatkowej za brak ważnego biletu zasługiwało na uwzględnienie.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, pozwany ani w chwili kontroli biletowej z dnia 27 grudnia 2017 r., ani w terminie 7 dni po tej kontroli nie przedstawił pozwanemu dokumentu potwierdzającego jego uprawnienie do przejazdów bezpłatnych. Nie wiadomo zatem, czy owo zaniechanie wynikało z nieporadności życiowej pozwanego (jak to wskazał jego pełnomocnik w piśmie z dnia 06 kwietnia 2020 r.), czy też z faktu, że we w/w okresie nie dysponował on jeszcze orzeczeniem o niepełnosprawności. Na podstawie złożonej przez pozwanego w dniu 02 grudnia 2019 r. kopii legitymacji osoby niepełnosprawnej nr (...) nie sposób ustalić w/w okoliczności.

Nadto, nawet przyjmując założenie, że w dniu 27 grudnia 2017 r. pozwany był osobą niepełnosprawną, to należy zauważyć, że z załącznika nr 1 do uchwały nr XVI/177/VII/2015 Rady M. (...) P. z dnia 8 września 2015 r. – Wykazu ulg i zwolnień z opłatami za przejazdy lokalnym transportem zbiorowym obowiązującego od dnia 1 listopada 2015 r., wynika, że nie każda osoba niepełnosprawna jest uprawniona do przejazdów bezpłatnych.

Mianowicie, w dacie kontroli biletowej z dnia 27 grudnia 2017 r. pozwany miał skończone 23 lata, nie był już zatem dzieckiem w wieku szkolnym, lecz „młodzieżą do ukończenia 26. roku życia”. Jeżeli w tej dacie pozwany miał ważne orzeczenie stwierdzające lekki lub umiarkowany stopień niepełnosprawności, to, by skorzystać z uprawnienia do bezpłatnego przejazdu komunikacją miejską, musiałby jednocześnie legitymować się ważną legitymacją studencką

(por. pkt 1.1. Załącznika). Z zaoferowanego przez stronę pozwaną materiału dowodowego nie wynika, by w chwili zawarcia z powodem spornej umowy przewozu pozwanemu przysługiwały w/w uprawnienia.

Z kolei stosownie do pkt 4.1. Załącznika z bezpłatnego przejazdu komunikacją miejską mogły korzystać osoby niepełnosprawne dysponujące orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji; o niezdolności do samodzielnej egzystencji; znacznym stopniu niepełnosprawności lub I grupą inwalidztwa. Przedłożone przez pozwanego dokumenty, w tym kopia legitymacji osoby niepełnosprawnej, nie dały podstaw do ustalenia, czy w grudniu 2017 r. pozwany zaliczał się do którejkolwiek z wymienionych wyżej grup osób niepełnosprawnych.

W świetle zaoferowanego przez pozwanego materiału dowodowego nie sposób również ustalić, czy w owym czasie przysługiwało mu uprawnienie do przejazdów na podstawie biletów ulgowych (50%). Z takich uprawnień mogły korzystać osoby niepełnosprawne dysponujące ważnym orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy, umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, albo II grupą inwalidztwa – por. pkt 2.6. Załącznika. Również w tym przypadku przedłożone przez pozwanego dokumenty, w tym kopia legitymacji osoby niepełnosprawnej, nie dały podstaw do ustalenia, że w grudniu 2017 r. pozwany zaliczał się do którejkolwiek z wymienionych wyżej grup osób niepełnosprawnych.

Reasumując, pozwany, mimo spoczywającego na nim w tym zakresie ciężaru dowodowego, nie wykazał, by w dacie zawarcia umowy przewozu z dnia 27 grudnia 2017 r. był on osobą uprawnioną do bezpłatnych lub ulgowych przejazdów komunikacją miejską na terenie P.. Podkreślenia wymaga, że pozwanemu, na jego wniosek, została udzielona pomoc prawna świadczona przez pełnomocnika z urzędu. Jak wynika z pisma z dnia 06 kwietnia 2020 r., pełnomocnik pozwanego ustanowiony z urzędu kilkakrotnie zapraszał pozwanego na spotkanie lub do telefonicznego kontaktu w celu omówienia dalszych czynności niezbędnych do podjęcia w sprawie. Pozwany nie skorzystał z tych propozycji. W takich okolicznościach, powołanych wyżej braków w przedstawionej przez pozwanego dokumentacji nie sposób tłumaczyć jego nieporadnością życiową, czy brakiem rozeznania w zawłościach prawa procesowego. Sąd nie miał również żadnych podstaw, by podejmować z urzędu czynności w celu uzupełnienia w tym zakresie materiału dowodowego.

Podkreślenia wymaga również fakt, że powoływana przez pozwanego jego trudna sytuacja finansowa nie podważa zasadności zgłoszonego w pozwie żądania. Nie sposób w szczególności doszukać się w postawie powoda, słusznie dochodzącego na drodze sądowej należytej mu wierzytelności, działań sprzecznych z zasadami współżycia społecznego (art. 5 kc).

Na uwzględnienie nie zasługiwał również wniosek pozwanego o rozłożenie świadczenia na 12 rat. Pozwany nie wykazywał dotąd jakiegokolwiek zainteresowania spłatą zadłużenia, w tym przed wszczęciem procesu nie wnioskował do powoda o rozłożenie świadczenia na raty, nie podjął również spłaty długu choćby w minimalnej części, mimo że wierzytelność powoda jest wymagalna od stycznia 2018 r. Tym samym nie sposób uznać że po rozłożeniu przez Sąd świadczenia na raty w trybie art. 320 kpc, pozwany przystąpiłby do ich terminowych spłat.

Wobec tego w punkcie 1. wyroku Sąd na podstawie powołanych przepisów zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 283 zł.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 482 § 1 k.c. Zgodnie z tymi przepisami, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Zgodnie z wezwaniem do zapłaty z 27 grudnia 2017 r., termin do uiszczenia ww. należności wynosił 14 dni i upływał 10 stycznia 2018 r. Od dnia następnego, tj. 11 stycznia 2018 r. pozwany pozostawał więc w opóźnieniu i zobowiązany był do zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie od ww. sumy.

W pozostałej części, tj. co do kwoty 9,50 zł powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne. Powód nie wykazał, by skierowanie do pozwanego kolejnego wezwania do zapłaty z dnia 15 lutego 2018 r. było niezbędne i celowe do dochodzenia roszczenia. Pozwany miał już możliwość zapoznania się z wezwaniem do zapłaty nr (...). Ponadto, powód nie wykazał, by pismo z dnia 15 lutego 2018 r. (monit przedsądowy) w ogóle zostało wysłane do pozwanego. W konsekwencji, w ocenie Sądu brak było podstaw do obciążania pozwanego dodatkowo opłatą manipulacyjną za sporządzenie przez powoda i wysłanie ponownego wezwania do zapłaty.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie powołanych przepisów orzekł jak w punktach 1. i 2. wyroku.

W punkcie 3. wyroku Sąd orzekł o wynagrodzeniu pełnomocnika procesowego ustanowionego dla strony pozwanej z urzędu. Wysokość wynagrodzenia została ustalona na podstawie § 8 pkt 1 oraz § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

W pozostałym zakresie o kosztach procesu Sąd orzekł 4. wyroku. Zgodnie z treścią art. 98 § 1 kpc strona przegrywająca proces obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Wyjątek od powyższej ogólnej zasady przewiduje treść art. 102 kpc, który urzeczywistniając zasadę słuszności, pozwala w szczególnie uzasadnionych wypadkach na zasądzenie od strony przegrywającej jedynie części kosztów albo na nieobciążanie jej w ogóle tymi kosztami. Sąd, z uwagi na wykazaną przez pozwanego jego aktualnie trudną sytuację majątkową, skorzystał z prawa, jaką daje treść art. 102 kpc i, kierując się zasadami słuszności, odstąpił od obciążenia pozwanego kosztami postępowania. Sąd miał na uwadze, że pozwany z uwagi na brak stałych dochodów oraz stan zdrowia, korzysta z pomocy społecznej przeznaczanej na podstawowe wydatki związane z jego bieżącym utrzymaniem.

sędzia Lidia Mierzyńska